

Redactie:

D. Roethof Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3,— per jaar

NOVEMBER 1965

14e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. Postgiro nr. 304960 t.n.v. Humanistisch Verbond te Utrecht — Telefoon 030-10163

I N H O U D S O P G A V E

=====

HUMANISTISCH VERBOND

bladz.

Academische werkgroep

126

Leerstoelen

126

Benoeming raadslieden

126

Ledental

126

Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme

126

Werkgroep Internationale

126

.
..

HUMANITAS

Congres

127

.
..

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Bestuur

128

Congres

128

.
..

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand december voor de VARA

128

.
..

TELEVISIE-UITZENDINGEN

128

.
...

HUMANISTISCH THUISFRONT

Collecte

129

.
..

VAN ALLE KANTEN

14.500 leden (Amersfoortsche Courant)

130

20.000 leden (N.R.C.)

130

De Bergma's zeiden: neen (Het Zutphens Dagblad)	130/131
Dichter in hoekje gefrommeld (Gooi en Eemlander)	131
M65, een hoopvol begin (Arnhems Dagblad)	131
Jaapje moet psalmen leren (Het Vrije Volk)	131/132
Legaat van mejuffrouw Vonk (Sneeker Nieuwsblad)	132
Humanistisch Credo, een III ("De Boekengids")	133
Vrouwengroepen (Wij vrouwen van het land)	133
2500 volgelingen (Algemeen Dagblad)	133/134
Dominee en aalmoezenier zijn mijn collega's (Nieuwsblad van het Noorden)	134
De zin van het mens-zijn (De Gooi-en Eemlander)	135
Forunavond te Hengelo (Hengelosch Dagblad)	135
Schadelijk voor de dialoog (De Gelderlander)	135/136

•
• •

HUMANISTISCH VERBOND

Academische werkgroep

Een werkgroep werd geïnstalleerd, welke de mogelijkheden zal bestuderen van een wederzijdse bevruchting tussen de academische en humanistische wereld. Leden zijn de heren Prof.Dr.G.A.Kooy, Wageningen, voorzitter; Dr.W.van Dooren Bilthoven, secretaris; K.Doets, Utrecht, Drs.H.J.de Koning, Utrecht en Frs.A.J.Wichers, Wageningen.

Leerstoelen

In het curatorium voor de Leerstoelen van de Stichting Socrates, welke zijn bemoeienissen uitstrekt over de beide leerstoelen in Delft en Leiden en zich ook bezighoudt met verdere plannen, is in de vacature van wijlen Prof.Dr.W.Wiersma voorzien door de benoeming van Prof.Dr. P.Thoenes.

Benoeeming raadslieden

Door het hoofdbestuur werd de benoeming goedgekeurd van de heren W.A.Jolles te Enschede, W.Visser te Leeuwarden en J.M.J.Wiessing te Veenendaal als vrijwillige raadslieden bij de Inrichtingen van Justitie. Tot geestelijk raadsvrouw bij de psychiatrische inrichting te Den Dolder werd Ledental benoemd mej.J.G.v.d.Weel te Utrecht.

Op 31 oktober bedroeg het aantal ingeschreven leden van het Humanistisch Verbond 14.312 hetgeen een vooruitgang gedurende 1965 van 889 bedraagt.

Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme

Deze Stichting welke uit vrijwillige bijdragen de gelden bijeenbrengt voor de geestelijke verzorging zal volgend voorjaar de gebruikelijke actie laten samenvallen met het 20-jarig bestaan van het Verbond. Hiervoor is een speciale brochure ontworpen, die op grote schaal verspreid wordt. Tevens worden de gemeenschappen ingeschakeld.

Werkgroep Internationale

Voor het Verbond zullen in de opgerichte Internationale Werkgroep vooruitbreiding zitting nemen de heren J.de Leede, W.van Praag en Th.W.Polet.

HUMANITAS

Congres

Humanitas heeft op 30 en 31 oktober zijn tweejaarlijks congres gehouden te Hilversum.

Naast het huishoudelijk gedeelte, dat op zondag aan de orde kwam, werd veel aandacht besteed aan een vijftal artikelen, die aan het congres werden gepresenteerd onder de verzameltitel: "Humanitas in maatschappij en samenleving", en waarover op zaterdag werd gediscussieerd.

Prof. Mr. A. D. Belinfante, voorzitter van Humanitas, verdedigt in het eerste artikel "De plaats van het particulier initiatief in de Nederlandse samenleving" o.a. de stelling dat een spreiding van verantwoordelijkheden een voorwaarde is voor het gezond functioneren van een democratische samenleving.

Het tweede artikel, "Subsidiëring als middel tot bestuur", van de hand van mr. W. G. Verkruijsen, hoofdbestuurslid, belicht een aantal aspecten van de subsidiëring van het maatschappelijk werk als instrument om de verhouding overheid - particulier initiatief te regelen.

De secretaris van de vereniging, T. van Grootheest, gaat in zijn artikel "De plaats van Humanitas in het particulier initiatief" in op de veranderende opvattingen die in ons volk zijn waar te nemen over de organisatie van het maatschappelijk werk. Er zijn zijns inziens tekenen die op geestelijke "ontzuiling" wijzen, een proces dat perspectieven opent op een verdergaande organisatorische "ontzuiling".

Drs. P. Albarda, stafmedewerker van Humanitas, doet in zijn artikel "Sociale dienstverlening", een poging om meer duidelijkheid te brengen in de plaats en functie van het maatschappelijk werk ten opzichte van andere maatschappelijke voorzieningen.

Mejuffrouw drs. R. A. E. Zijlman, stafmedewerkster van Humanitas, behandelt in het laatste artikel "Nieuwe afdelingsstructuren in Humanitas" het organiseren van maatschappelijk-werk-voorzieningen op de meest efficiënte wijze, vaak leidend tot schaalvergroting in het draagvlak.

Het congres van Humanitas besloot deze artikelen in brochurevorm uit te geven, aangevuld met de resultaten van de discussie op het congres.

Ten congresse bleek dat Humanitas op dat moment reeds 22.500 leden had, zonder de leden van de gezinsverzorgingsdiensten mee te tellen.

Het hoofdbestuur zal in het vervolg bestaan uit elf leden in plaats van negen. Tot nieuwe hoofdbestuursleden werden gekozen: mr. G. Ebbeling, mr. B. H. Rünke en de heer A. v. d. Velde.

Met nog de behandeling van een organisatierapport en een rapport over jeugd- en buurtwerk kan dit congres het beste gekenschetst worden als een congres dat zich in de eerste plaats heeft beziggehouden met de wijze waarop het maatschappelijk werk in het algemeen en het werk van Humanitas in het bijzonder zich in de toekomst zal moeten ontwikkelen.

VAN ALLE KANTEN

14.500 leden!

De Amersfoortsche Courant van 30 oktober vermeldt:

"Het ledenaantal van het Humanistisch Verbond in Nederland blijft stijgen. Er zijn nu bijna 14.500 leden ingeschreven. Men hoopt dat tegen de tijd dat het twintigjarig bestaan wordt gevierd de 15.000 is bereikt.

20.000 leden

De deelnemers aan het tweejaarlijkse congres van de Nederlandse Vereniging voor maatschappelijk werk Humanitas, dat 30 en 31 oktober jl. te Hilversum plaats vond, hebben vernomen dat deze vereniging thans ruim 20.000 leden telt. In de Nieuwe Rotterdamse Courant van 1 november schrijft men over dit congres o.m.:

"Mijn voorkeur, aldus de voorzitter van de vereniging, prof. mr. A.D. Belinfante, voor particulier maatschappelijk werk boven maatschappelijk werk van de overheid is gebaseerd op het feit dat het laatste de verantwoordelijkheid voor de solidariteit met de medemens van ons afneemt en politiek gezien de toch al wat onttroonde burger en kiezer niet inschakelt in een stuk beleid, dat hij zeer wel zelf kan voeren.

Maatschappelijk werk is, aldus de voorzitter van Humanitas, de technische vorm waarin de solidariteit van mens tot mens tot uitdrukking komt. Dit houdt niet in dat alle bemoeienis met maatschappelijk werk vakwerk is geworden. Er zijn eenvoudige uitvoerende taken waarvan de uitvoering geen zware opleiding vereist indien zij onder deskundige leiding wordt verricht.

Dat is de zin van een vereniging voor maatschappelijk werk met leden. Humanitas is niet een stichting met een bestuur, een kas en subsidie.

In onze maatschappij dreigt de mens, zegt men, te vereenzamen. Ik geloof niet dat dit waar is, zei Prof. Belinfante. Men kent zijn burens niet meer, omdat fietsen, bromfietsen en auto's ons veroorloven onze contacten te zoeken onder hen wier karakter en niet wier huis het onze na staat. Maar wel gaat door de gespreide welvaart voor een belangrijk deel de solidariteit verloren die vroeger de burens voor elkander en de rijke voor de arme voelde. Men verlaat zich op de overheid die ons verzorgt, maar die nu eenmaal niet als medemens kan optreden, aldus prof. Belinfante.

De Bergma's zeiden:neen

Een medewerker van Mens en Wereld is op bezoek geweest bij het oorspronkelijk nederlandse echtpaar Bergsma in Canada, dat vorig jaar in het nieuws kwam, omdat dit echtpaar bij de behandeling van hun verzoek om Canadees staatsburger te worden weigerden de officieel voorgeschreven oed ("So help me God") af te leggen.

Het Zutphens Dagblad van 16 oktober neemt uit het artikel o.a. dit gedeelte over:

"Hoe hebben de collega's, de burenen en de kinderen op school gereageerd op al die verhalen in de kranten?"

"Geweldig fijn", antwoordde Bergsma, "bij de Stelco kwamen veel collega's me vertellen, dat zij net zo dachten over het bestaan van God en over het afleggen van de eed als ik. De burenen leefden allemaal sympathiserend mee hoe het zou aflopen. En op school? De onderwijzer uit de klas van mijn zoon Ernest liet de jongens en meisjes een opstel schrijven over het onderwerp "Time to come on your rights". Geweldig! We hebben meer dan honderd brieven gekregen van arbeiders tot intellectuelen toe. Predikanten schreven ons, respect te hebben voor onze houding. Er waren maar twee nare brieven bij: in één stond zelf dat we maar moesten opdonderen naar Rusland of China". De meeste steun hebben we gehad van de jurist dr. William D. Howe, die voor de New Democratic Party lid is van het parlement. Als hij niet van het begin af voor ons in de bres had gestaan, hadden we een advocaat moeten nemen om onze zaak te behartigen. En dat had dan veel geld gekost!"

Dichter in hoekje gefrommeld

De Gooi en Eemlander van 30 oktober had een vraaggesprek met de dichter Ton Luiting, waaraan wij het volgende ontleenen:

"hij voelt eigenlijk nergens enige binding mee. Wanneer Het Woord van de Week, blad van het Humanistisch Verbond, hem als humanistisch dichter etiketteert, geeft hij echter toe: "Ach ja, je wordt in dat hoekje gefrommeld en ik voel me er wel thuis ook".

M 65, een hoopvol begin

Moet de oecumene beperkt blijven tot de christelijke godsdiensten of strekt zij zich ook uit tot de niet-christelijke godsdiensten? Dat was het thema van de ontmoetingsdag, die het katholieke jongerenblad "M65" op 30 oktober te Arnhem had georganiseerd. In het Arnhems Dagblad van 2 november lazen wij dat ruim 250 jongeren uit alle delen van het land en van allerlei religie en wereldbeschouwing luisterden naar en discussieerden met sprekers van verschillende richtingen. Zo waren er een vertegenwoordiger van de Soefi-beweging, de imam van de Haagse Moskee, een kandidaat voor het Boeddhistisch priesterschap, een katholiek, een theosoof, een vegetariër en als humanist de actieve heer Den Besten uit Arnhem (één van de initiatiefnemers) zij allen voerden het woord. Algemeen was men na afloop van oordeel, dat alleen al de bereidheid om naar elkaar te luisteren en elkaar te begrijpen een waardige belevenis is. De ontmoetingsdag werd dan ook als een hoopvol begin gezien".

Jaapje moet psalmen leren

Het Vrije Volk van 12 november geeft een verlaat stuk schoolstrijd te zien:

"De schoolstrijd is in dit land al lang geleden uitgevochten, maar dat neemt niet weg dat de strijders van het laatste uur nog steeds verbeterd standhouden in hun stellingen, met het gevolg dat de

achtjarige JAAPJE VERSEPUT - een leerplichtig jochie dus - gisteren zonder te spijbelen of ziek te wezen doelloos uit de ramen staarde van zijn ouderlijke woning te Klundert (N.Br-). Jaapje was op staande voet van school verwijderd en dat allemaal vanwege psalm 29 vers 1: "Aardse machten looft den Heer! Geeft den Here sterkt'en eer!"

Kon Jaapje - tot eergisteren een veelbelovende leerling van de Christelijke Nationale School te Klundert - gedwongen worden dit psalm tijdens de les uit zijn hoofd leren? "Jazeker!" zo zei het voltallig schoolbestuur, "dit behoort tot een wezenlijk deel van ons onderwijs." Maar Jaapjes vader - als jachtopziener, humanist en NVSH-depouhouder tóch al een weerspannige figuur te Klundert - denkt daar anders over.

"Ik wil niet dat mijn zoontje als een eenzaam heidentje over een psalm gebogen zit, terwijl de christelijke kinderen hun taalles leren," zegt hij. En vandaar dat hij het hogerop heeft gezocht; bij de burgermeester en bij Volksonderwijs te Amsterdam. Het wordt de komende dagen buigen of barsten te Klundert- dat is wel zeker.

De basis voor dit meningsverschil werd gelegd toen Vader Verseput (geboortig uit Texel) acht jaar geleden zijn jachtopzichtersambt verwierf te Klundert en een tamelijk opzichtige vreemdeling bleek te zijn in dit Jeruzalem der gelovigen. Nadat zijn vrouw geweigerd had deel uit te maken van het dameskransje (waar de dochter van de dominee zo aardig voorlas uit een gezellig meisjesboek) opende hij alras een lokale NVSH-bibliotheek, teneinde daar, aan het Hollands Diep, de klokken der vernieuwing te doen luiden".

Voor zijn leerplichtige kinderen had de vader de keuze uit de hervormde, de gereformeerde en de katholieke school. Hij koos de hervormde. Daar bleek het pientere Jaapje niet bereid klakkeloos de psalmen op te zeggen en hij kwam met, voor zijn omgeving, lastige vragen. De zaak liep zo hoog dat het kind door het schoolbestuur van school is gestuurd. De dichtsbijzijnde openbare school is 10 km van Jaapjes huis verwijderd!

Legaat van mejuffrouw Vonk

Nu wij het toch over merkwaardige zaken hebben, geven wij hierbij dit bericht uit het Sneeker Nieuwsblad van 14 oktober.

"De woning van wijlen mej.D.Vonk, Frederik Hendrikstraat 78 alhier, is vorige week definitief geveild.

Mej.Vonk die op 5 juli jl. is overleden, had haar woning gelegateerd aan een vijftal verenigingen.

De opbrengst komt ten goede aan:

- Nederlandse Vereniging tot bescherming van Dieren te Sneek;
- Humanistisch Verbond te Sneek;
- Zwingli-Bond te Odoorn;
- Vereniging van Vrijzinnig Hervormden te Sneek;
- Vereniging "Het Groene Kruis" te Sneek, ter bestrijding van tuberculose.

Humanistisch Credo, een III

"De Boekengids" van september uit Tilburg publiceerde over "Humanistisch Credo" dit:

"Een eerlijk betoog dwingt altijd eerbied af. Wij zouden willen spreken over de tragiek in de eerlijkheid van deze brochure. De inleiding is van Dr. van Praag, en de heer Lips, atheïst, komt vijf maal aan het woord: "Wij worden onwetend geplaatst in een ons onbekende (vreemde) wereld en we gaan daarin, bij onze dood, onwetend in het niets ten onder" (blz. 51). Ook het christelijk standpunt wordt belicht en dit, hoe zwak ook, deed ons mild tot een III besluiten. Voor ontwikkelden.

Vrouwengroepen

Het blad "Wij vrouwen van het land" (oktobernummer) had een gesprek met mevrouw Tine Max-Nijman, waaraan wij ontleen:

"Achter alle geestelijke activiteiten, die het Verbond ontplooit, staat ook de organisatie. Het Verbond kent de plaatselijke gemeenschappen, heeft de gewestelijke kontaktpunten, heeft een hoofdbestuur en natuurlijk de leden, mannen en vrouwen. Mannen en vrouwen, die gezamenlijk het werk voor het Verbond doen, gezamenlijk de bijeenkomsten bezoeken, gezamenlijk het Congres bevolken in een volkomen gelijk op gaan. Zo is het ook goed.

Toch ontstond er, nu al weer enige jaren geleden, zo incidenteel in verschillende gemeenschappen de behoefte om als vrouwen eens bij elkaar te komen.

Het wonderlijke is, zo zei Mevrouw Max, dat het ook wel eens lastig is, om geen echte organisatie te hebben. Als een vrouwengroep plaatselijk b.v. wil meedoen aan het werk van de diverse vrouwenorganisaties dan is het toch nodig om een soort van bestuurlijke vorm te hebben.

En het is belangrijk om ook als humanistische vrouwen een steentje bij te dragen - je stem te laten horen en de eigen accenten te leggen. Ook voor de volledigheid van het levensbeschouwelijke beeld van de bevolking is het nodig, mee te doen. Door het ontbreken van een landelijke organisatievorm zijn de humanistische vrouwengroepen niet aangesloten bij landelijke vrouwenorganisaties. Mevrouw Max zag dit toch wel als een nadeel.

Zo ziet u maar, zuchtte zij, wat voor het werk naar binnen overbodig is, kan voor het optreden naar buiten toch wel weer eens nodig zijn. Op mijn vraag, of zij speciale wensen had ten opzichte van de positie van de vrouw in het algemeen gaf mevrouw Max het volgende, zeer behartenswaardige antwoord.

Ik zou wensen, dat er meer vrouwen bereid zouden zijn om een volwassen plaats in te nemen en met meer zelfvertrouwen naar buiten te treden.

2500 volgelingen

Hoofdredacteur H.J.J. Lips is heel tevreden, aldus een artikel in het Algemeen Dagblad van 19 oktober.

"We zijn heel tevreden over dit resultaat, het is ontzettend meegevallen", zegt de heer H.J.J.Lips, de hoofd raadsman.
"Het is nu wel zeker, dat onze proefperiode van drie jaar zal slagen. Als we waren begonnen met bijvoorbeeld duizend militairen en we zouden er nu nog zo'n honderd over hebben, konden we natuurlijk wel opdoeken. Het is echter heel anders gegaan. Na drie maanden hadden we zo'n driehonderd man. De lijn is steeds sterker gestegen en we mogen zelfs spreken van een stroomvermenigvuldiging in de laatste vier maanden." Een ander vervelend gevolg is, dat de raadslieden geen tijd hebben voor individuele geestelijke verzorging. Zij kunnen niet op hun gemak praten met een knaap die in de knoop zit. Bovendien is het onmogelijk om de humanistische lessen overal te laten samenvallen met de geestelijke verzorging van rooms-katholieken en protestanten. Het komt daarom voor dat de raadsman beslag legt op de tijd, die voor een interessante militaire les is uitgetrokken. Soldaten wie dit treft, willen dan nog weleens hun vader om schriftelijke ontheffing van de geestelijke lessen vragen.
"Ik hoop", zegt de heer Lips, "dat we nu een vijfde raadsman zullen krijgen. We hebben er in elk geval recht op. De komende drie tot vier jaar zullen we wel uitgroeien tot tussen vijf- en tienduizend leerlingen. Laten we het gemiddelde nemen: 7500. Dan mogen we dus vijftien raadslieden en vier topfunctionarissen hebben, hetgeen een betere werkverdeling betekent.

Dominee en aalmoezenier zijn mijn collega's

Ook majoor H.J.van Sandwijk, humanistisch geestelijk raadsman voor militairen die in het noorden van ons land gelegd zijn, had contact met de pers. Het Nieuwsblad van het Noorden van 7 oktober heeft er een flink artikel aan gewijd, wij citeren:

"Onze geestelijke verzorging heeft een totaal andere inzet, een ander doel ook, dan de godsdienstige. De geestelijken zijn herder, zij zorgen voor hun kudde. Wat ik doe, zo zegt ik het voor mijzelf, is met de jongens een boom opzetten, erin klimmen, hen het landschap laten zien, dalen en hen allemaal een eigen weg laten kiezen. Want wij, humanisten, geloven in de persoonlijke levensvisie zonder Gods-idee. Via mijn gesprekken ontdekt een jongen soms dat hij toch religieus is. Dan gaat hij naar een van de andere groepen en heb ik het gevoel als raadsman mijn werk te hebben gedaan. Wij willen geen zieltjes winnen".

Om de ronde tafel praten we over alles wat te bepraten valt. Bij de val Soekarno over volksdemocratie, de wereldlijke invloed van de Paus, democratie in het leger, discriminatie, geslachtsverkeer voor het huwelijk en ja, ook pacifisme, waarom niet? Soms willen ze weten, wat denkt u ervan? En dan moet ik m'n standpunt hebben, al vermijd ik het liever. Ze moeten zelf formuleren en denken. Maar op sommige punten hebben ze een soort zekerheid nodig. D'r wordt wel gevraagd: oorlog, is dat nou human en hoe staat een humanist daar tegenover? We praten ook wel over de verschillende godsdiensten, als het zo uitkomt".

De zin van het mens-zijn

De Gooi en Eemlander van 7 oktober schrijft over de Stichting Erasmus onder meer het volgende:

"De "Stichting Erasmus" werd geboren uit contacten die reeds in 1964 werden gelegd. Begin van dit jaar kwam op initiatief van Nederlands-Hervormde zijde het overleg op gang, waarachter zich ook de "Commissie voor bijzonder kerkewerk der Hervormde gemeente Hilversum" plaatste. Op 21 juni werd de Stichting een feit. In het bestuur hebben thans negen personen zitting; drie rooms-katholieken, drie protestanten en drie humanisten. Voorzitter is prof.dr.G.Stuiveling.

B.en W.van Hilversum toonden zich duidelijk ingenomen met de Stichting en stelden voor de bijeenkomsten in het komende seizoen de Burgerzaal van het raadhuis ter beschikking.

"De zin van het mens-zijn" is voor dit seizoen het onderwerp dat achtereenvolgens op drie avonden door een spreker uit de genoemde geloofs- en denkrichting belicht zal worden. Op woensdag 27 oktober sprak prof.dr.J.Sperna Weiland, op woensdag 24 november prof. dr.J.P.van Praag en op woensdag 26 januari zal spreken prof.dr.W.Luijpen OSA. Het geheel wordt woensdag 23 februari afgerond met een forum waarin de drie sprekers zitting hebben en dat onder voorzitterschap staat van prof.dr.G.Stuiveling.

Forumavond te Hengelo

"De gemeenschap Hengelo van het Humanistisch Verbond had gisteravond in het Amstel Hotel als afsluiting van een serie van vier lezingen over het onderwerp "De betekenis van de Bijbel een forum-gesprek georganiseerd tussen de vier sprekers van verschillende levensbeschouwing, die achtereenvolgens hun visie op dit onderwerp hadden gegeven. Het waren dr.A.Kruyswijk, gereformeerd predikant te Enschede; de heer P.Spigt, lid van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond te Amsterdam; ds.E.F.Westra, Ned.Hervormd predikant te Hengelo, en pater R.J.A.M.van den Borg S.J. studenten-pastor aan de Technische Hogeschool Twente te Enschede. De discussie had plaats onder voorzitterschap van de heer A.van Meurs."

Aldus het Hengelosch Dagblad van 30 oktober

Schadelijk voor de dialoog

Dit schreef de Gelderlander van 7 oktober boven een artikel, waarvan wij het grootste deel hieronder laten volgen:

"Zoals men weet heeft een studietoelichting van de St.Willibrordvereniging een rapport gepubliceerd over "geloof en ongeloof"

De samenstellers wensen een echte dialoog tussen ja waar tussen? Niet tussen ongelovigen en gelovigen, maar tussen gelovigen? Vroeger zeiden wij: ze wensen een dialoog tussen niet - in-God of Christus-gelovigen en gelovigen. Prachtig en zeer wenselijk. Bij een echte dialoog stelt men echter eerst zijn eigen overtuiging onpolemisch, eerlijk en zo helder mogelijk voor en wel wederzijds. Men geeft elkaar eerst zijn geestelijk visitekaartje af. Dan zal men allicht elkaar vragen gaan stellen, de gelovige aan de ongelovige en omgekeerd. De paus heeft het pas nog in een interview zo duidelijk gezegd toen

hij de dialoog met de niet-gelovige aansneed: "Wij zijn zo; zeg ons waarom u niet gelooft". Het rapport legt wel eenzijdig de nadruk op de wenselijkheid om vooral te horen wat de betekenis is van het "ongeloof" voor het geloof. Te weinig - want het moest op voet van gelijkheid toch geschieden - laat men dat geloof zijn betekenis vragen aan het ongelooft. Wel kritische vragen dus van ongelovigen aan de christenen, maar eigenlijk niet omgekeerd. Dit is erg eenzijdig en niet consequent. Het "gemeenschappelijk mens-zijn" kiest men als basis voor de dialoog. Dit kan natuurlijk als methodisch uitgangspunt, maar alle kans bestaat dan, dat het typische verschil tussen ongelovige en christen niet uit de verf komt, erger nog: verdoezeld wordt. Hiermee is de dialoog niet gebaat. Dit blad haalde toen reeds de kritiek hierop aan van prof. Groot: "Wij vragen ons af of op deze gemeenschappelijke basis werkelijk een gesprek van christenen en ongelovige gevoerd kan worden. Het komt ons voor, dat op deze wijze de christen zijn specifiek christelijke geloofsvisie zozeer buiten beschouwing moet laten, dat hij eigenlijk niet meer als christelijk gesprekspartner functioneert: zal de christen, op basis van een algemeen menselijk geloven, zich dan niet "anders voordoen dan hij is?" Wordt op deze wijze de eigen christelijke inbreng in het gesprek niet "nodeloos weggemoffeld?"

Nu is het merkwaardige dat humanisten er net zo over denken en huiverig worden voor zulke christenen. In het halfmaandelijkse blad van het Humanistisch Verbond "Mens en Wereld" (2-10-'65) bespreekt men dit rapport ook. Ze hebben lof voor de openheid, maar vinden die omschrijving van geloof en ongelooft maar zó-zó, veel te wazig en verwarrend: "Nu mag dit een diepzinnig definitie lijken, waarover een interessante discussie mogelijk is, maar men is dan toch wel erg ver verwijderd van de definitie(s) die eeuwen en eeuwen gegolden hebben: die van het geloof in God en Christus als Gods zoon. En wie zich in de definitie van het rapport, ongelovigen mogen noemen, dat is bepaald niet helder, tenminste niet voor de schrijver van dit artikel."

Humanisten stellen het meer op prijs, dat wij christelijke en katholieke kleur bekennen, dan ons hullen in een mist van horizontalisme en pure menselijkheid. En hoe vaak gebeurt dit tegenwoordig niet, vooral door ultra-progressieven? In "Mens en Wereld" kunnen ze klaar en duidelijk horen hoe men over hun houding denkt.

"Het komt me wel eens voor dat de "progressieve" christenen van onze tijd zoveel "schuld" bekennen, zich zozeer uitputten om in de wereld te staan, zoveel humanistische elementen willen opnemen, dat zij zich als het ware schamen om voor hun godsdienstig geloof uit te komen. Hiermede is de werkelijke dialoog niet gebaat."

. . .